

Keskkonnateadlikkus: Teame, aga ei tegutse?

21.10.2020 Tallinn

Miks inimesed on küll
teadlikud, aga ei käitu
sellegipoolest
keskkonnahoidlikult?

Miks inimesed on küll
teadlikud, aga ei käitu
sellegipoolest
keskkonnahoidlikult?

Ja kuidas seda muuta?

Kas inimesed on teadlikud?

Kas inimesed on teadlikud?

**Kas inimesed
oskavad & saavad & soovivad
vastavalt käituda?**

Madis Vasser

Madis Vasser

Kliima

Madis Vasser

Kliima
Energeetika

Madis Vasser

Kliima
Energeetika

Tasaareng

Madis Vasser

Kliima
Energeetika

Tasaareng
Kollapsoloogia

**Kas inimesed on
keskkonnateadlikud?**

A watercolor illustration on the left side of the slide. It features a vibrant green leaf with detailed vein patterns, positioned above a hand holding a brown, textured root or stem. The background is a soft, ethereal wash of light blue and white, suggesting a natural, organic setting.

Keskkonnateadlikkuse uuring 2018:

82% elanikest peab end keskkonnateadlikuks
12% mitte keskkonnateadlikuks
6% ei oska hinnangut anda

Keskkonnateadlikkuse uuring 2018:

82% elanikest peab end keskkonnateadlikuks
12% mitte keskkonnateadlikuks
6% ei oska hinnangut anda

2020:

80% elanikest peab end keskkonnateadlikuks
19% mitte keskkonnateadlikuks
2% ei oska hinnangut anda

A watercolor illustration on the left side of the slide. It features a vibrant green leaf with detailed vein patterns, positioned above a hand holding a brown, textured rock. The background is a soft, light blue and white wash.

Keskkonnateadlikkuse uuring 2018:

47% ütleb end olevat teemadega hästi kursis
45% halvasti kursis

A watercolor illustration on the left side of the slide. It features a large, vibrant green leaf with detailed vein patterns, attached to a thin stem. Below the leaf, a hand is shown holding a branch, rendered in warm, earthy tones of brown and orange. The background is a soft, abstract wash of light blue and white, suggesting a sky or misty atmosphere.

Keskkonnateadlikkuse uuring 2018:

47% ütleb end olevat teemadega hästi kursis
45% halvasti kursis

2020:

55% ütleb end olevat teemadega hästi kursis
42% halvasti kursis

Keskkonnateadlikkuse
“tüüp” määrab ära:

Keskkonnateadlikkuse
“tüüp” määrab ära:

mis (kas) on üldse probleem,
mis (kas) on lahendus,
ja kus on “aga...”

Keskkonnateadlikkuse
“tüüp” määrab ära:

mis (kas) on üldse probleem,
mis (kas) on lahendus,
ja kus on “aga...”

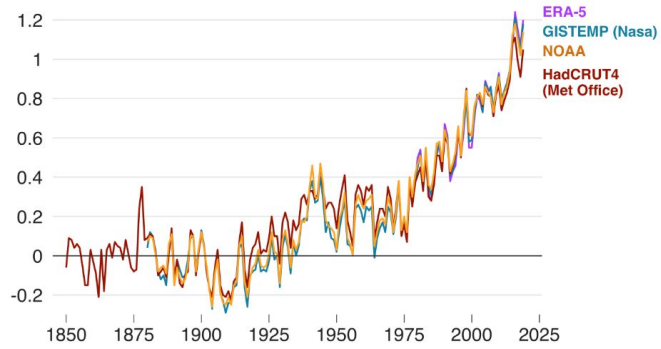
NB! ALGAVAD ÜLDISTUSED!

Statistika maailm

Temperature rise since 1850

Global mean temperature change from pre-industrial levels, °C

Source: Met Office

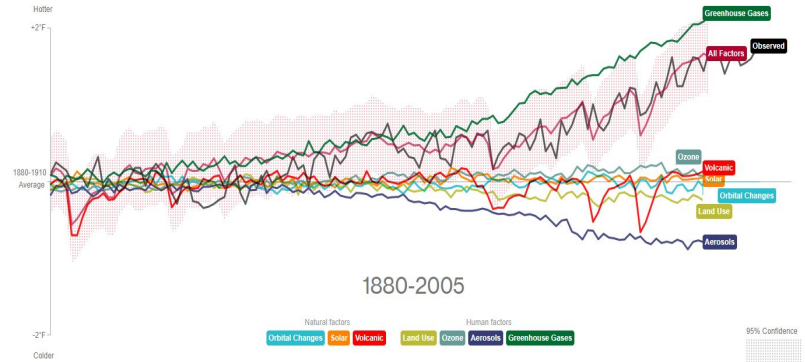
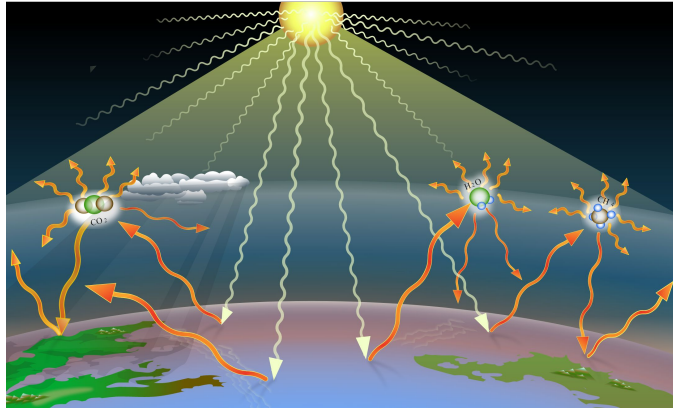
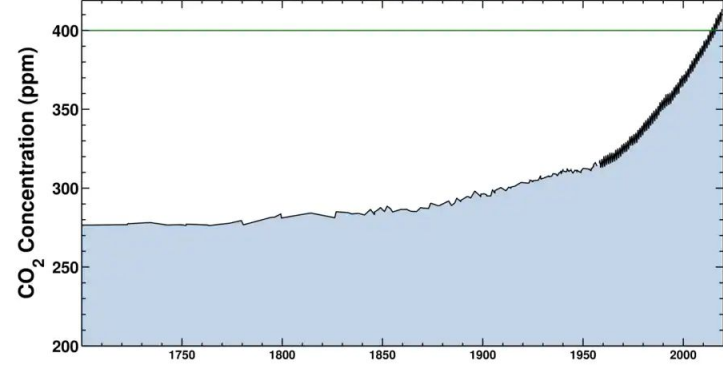

Latest CO₂ reading

May 11, 2019

415.26 ppm

Ice-core data before 1958. Mauna Loa data after 1958.

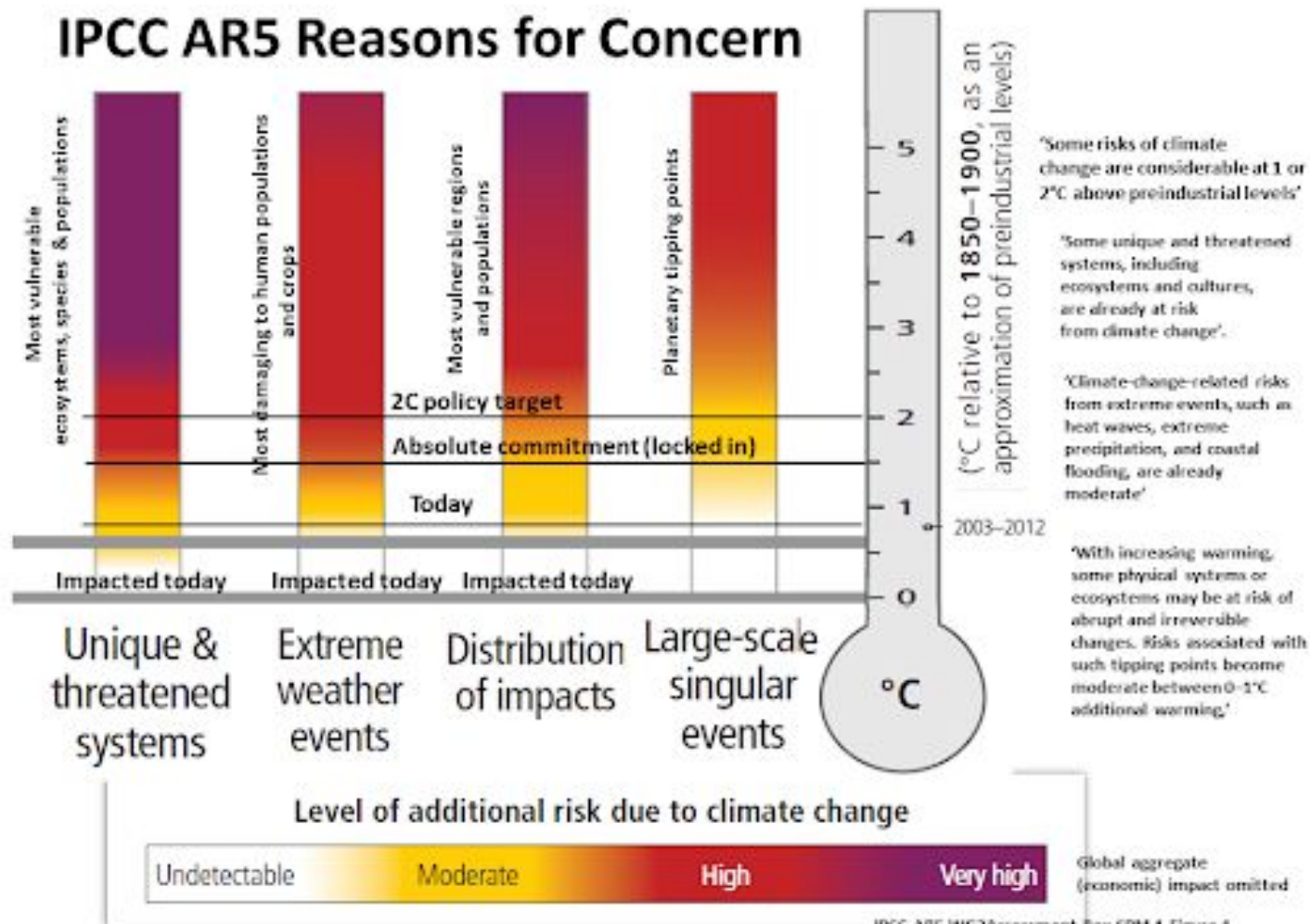

Kliimateaduse maailm

IPCC AR5 Reasons for Concern

Climate crisis: 11,000 scientists warn of 'untold suffering'

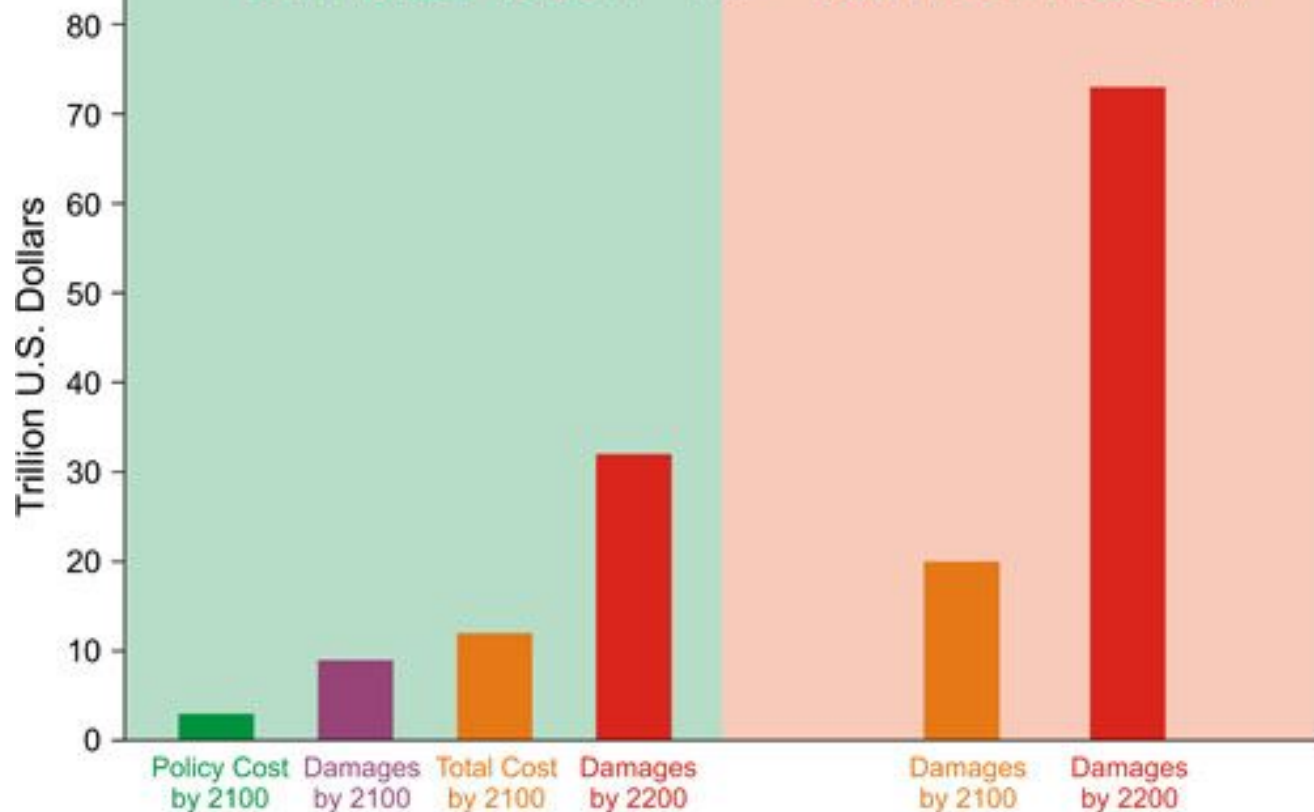
Statement sets out 'vital signs' as indicators of magnitude of the climate emergency

- **Most countries' climate plans 'totally inadequate' - experts**

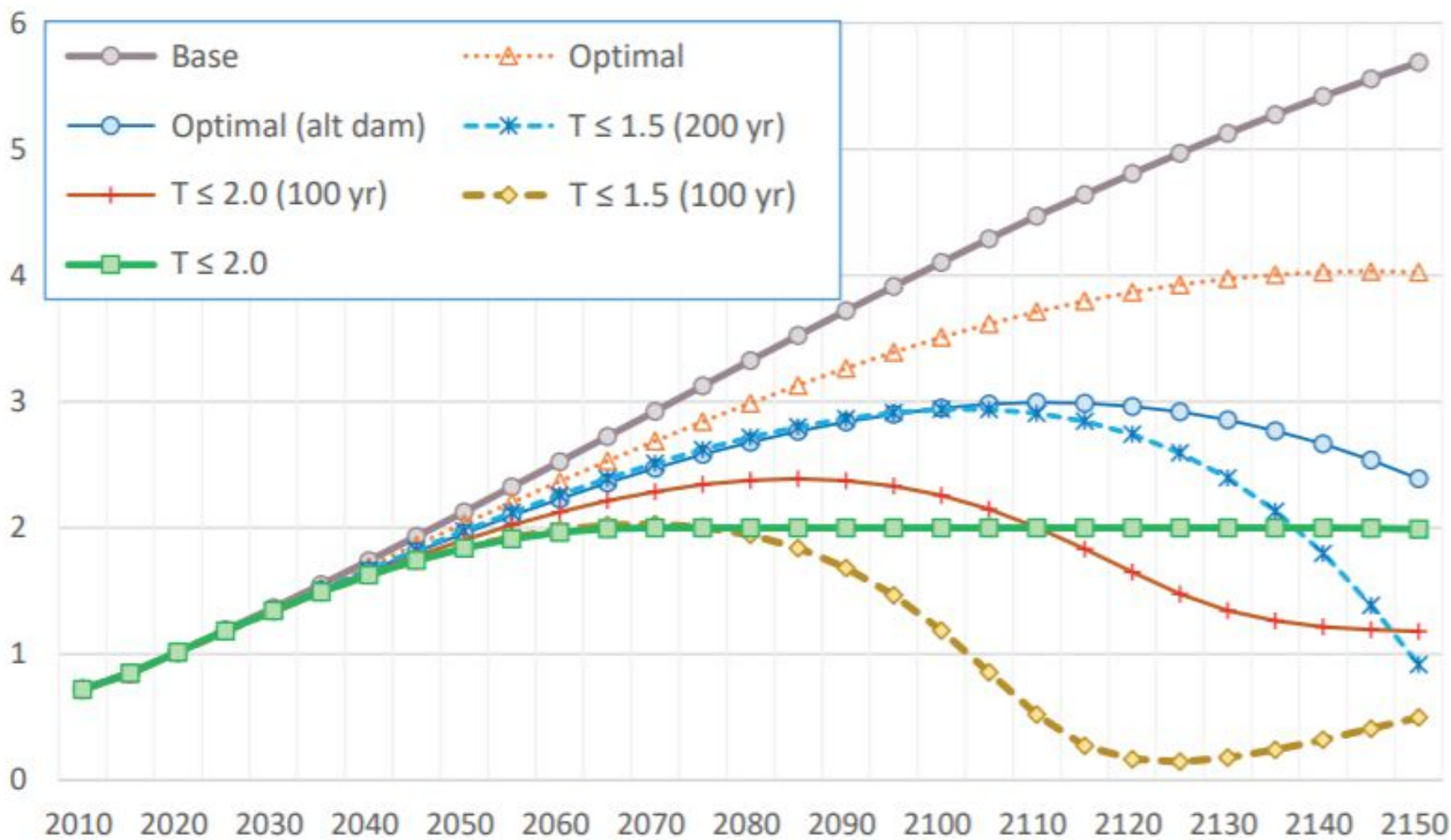

Majanduse maailm

Comparing the cost of Climate Action vs Climate Inaction

Increase global temperature (deg C)

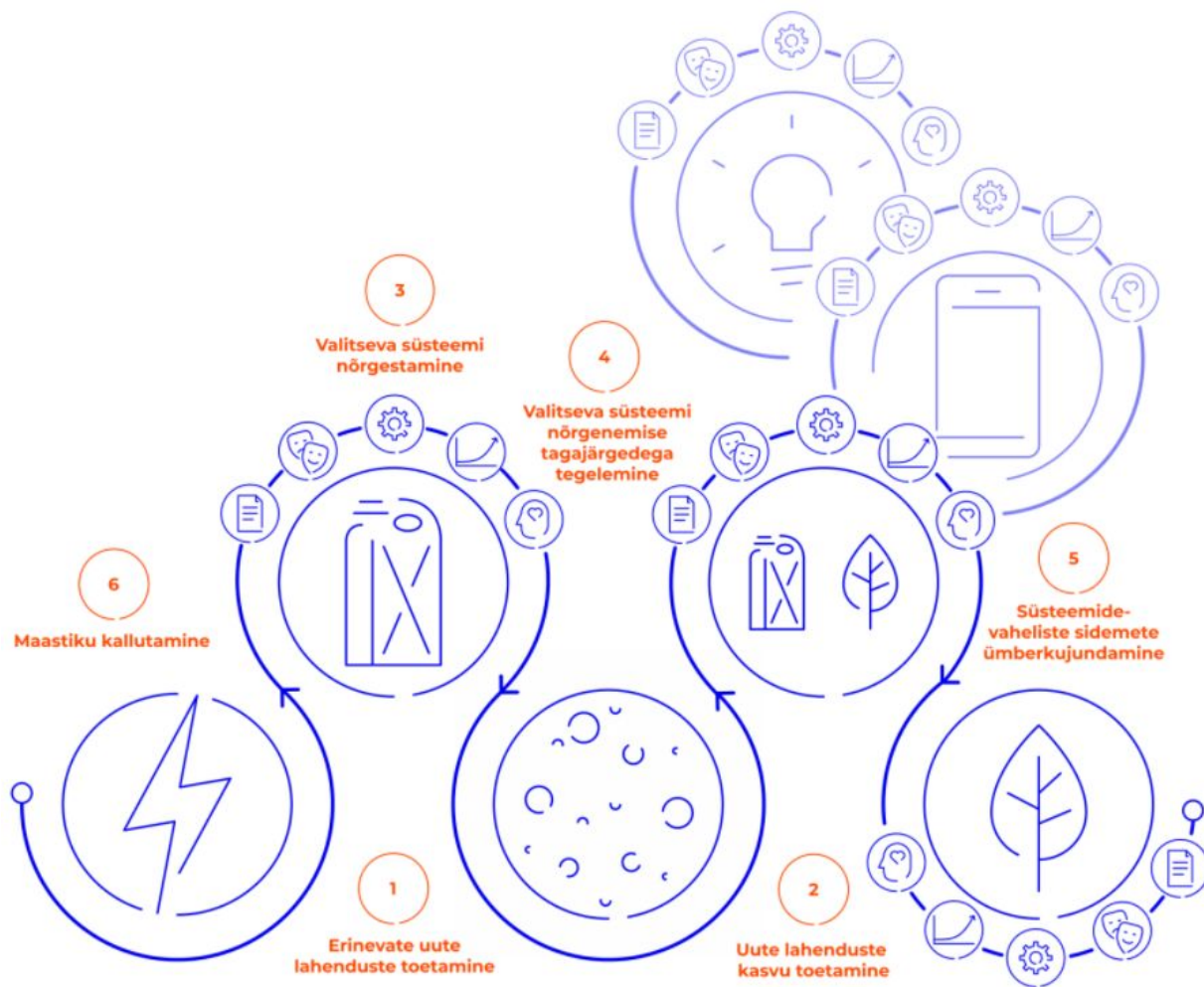

"Yes, the planet got destroyed. But for a beautiful moment in time we created a lot of value for shareholders."

Keerukate süsteemide maailm

moo!

Poliitika maailm

Nations Unies

Conférence sur les Changements Climatiques 2015

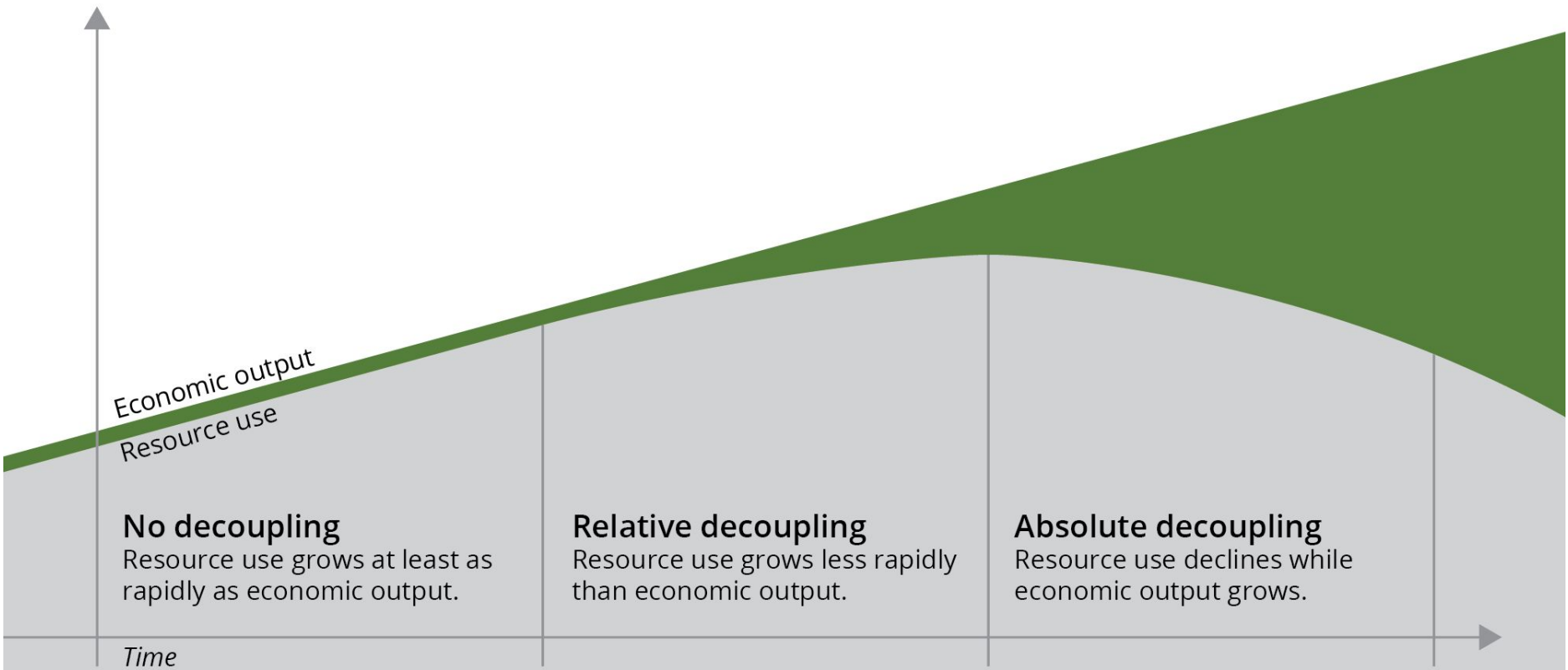
COP21/CMP11

Paris, France

Conférence

Economic output
Resource use

No decoupling
Resource use grows at least as rapidly as economic output.

Relative decoupling
Resource use grows less rapidly than economic output.

Absolute decoupling
Resource use declines while economic output grows.

Time

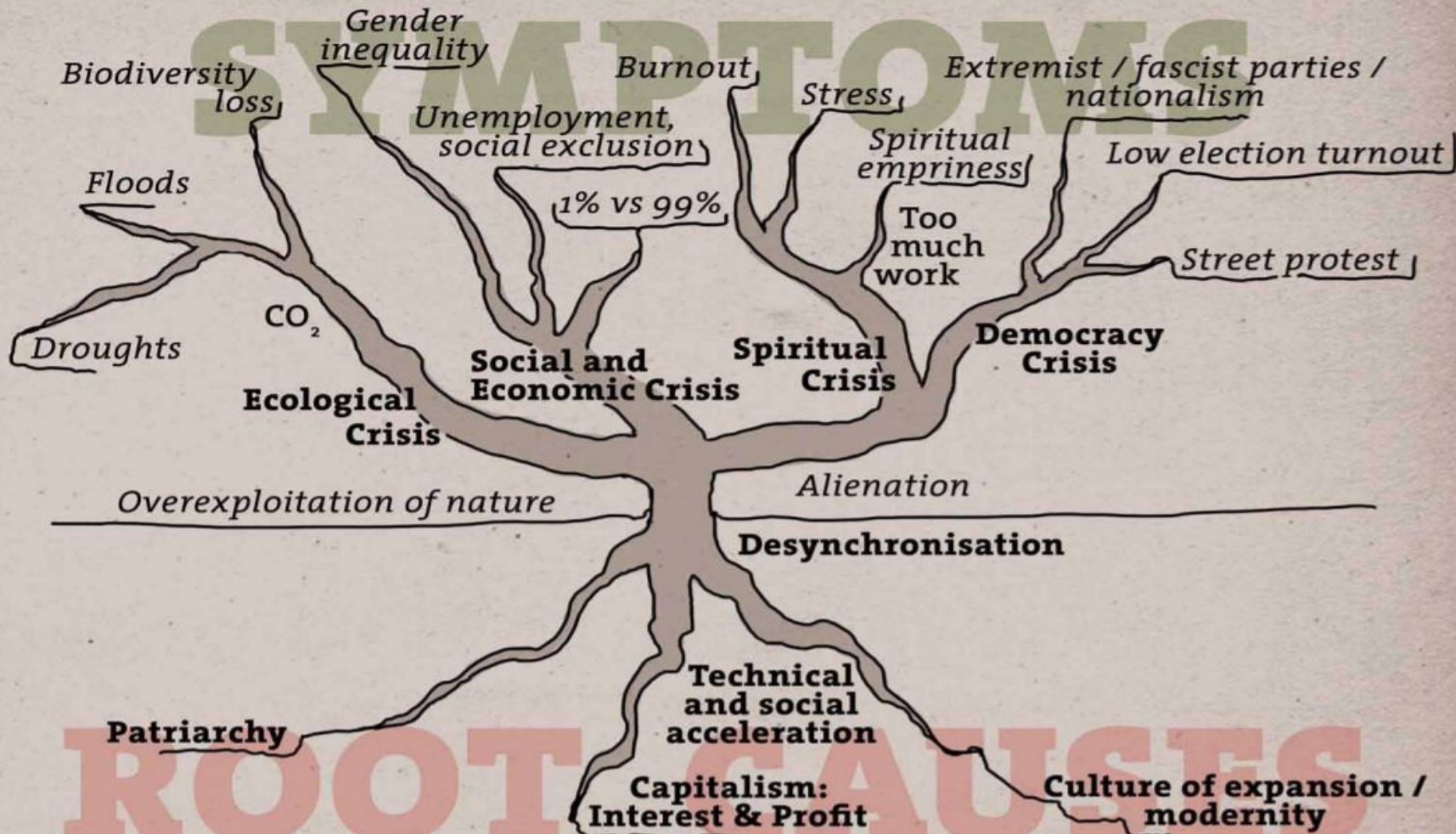
Decoupling Debunked

Evidence and arguments against green growth as a sole strategy for sustainability

Aktivismi maailm

REBEL FOR LIFE

extinction
rebellion

TELL THE
TRUTH

FORSAKE
ERA

Rebellion earth

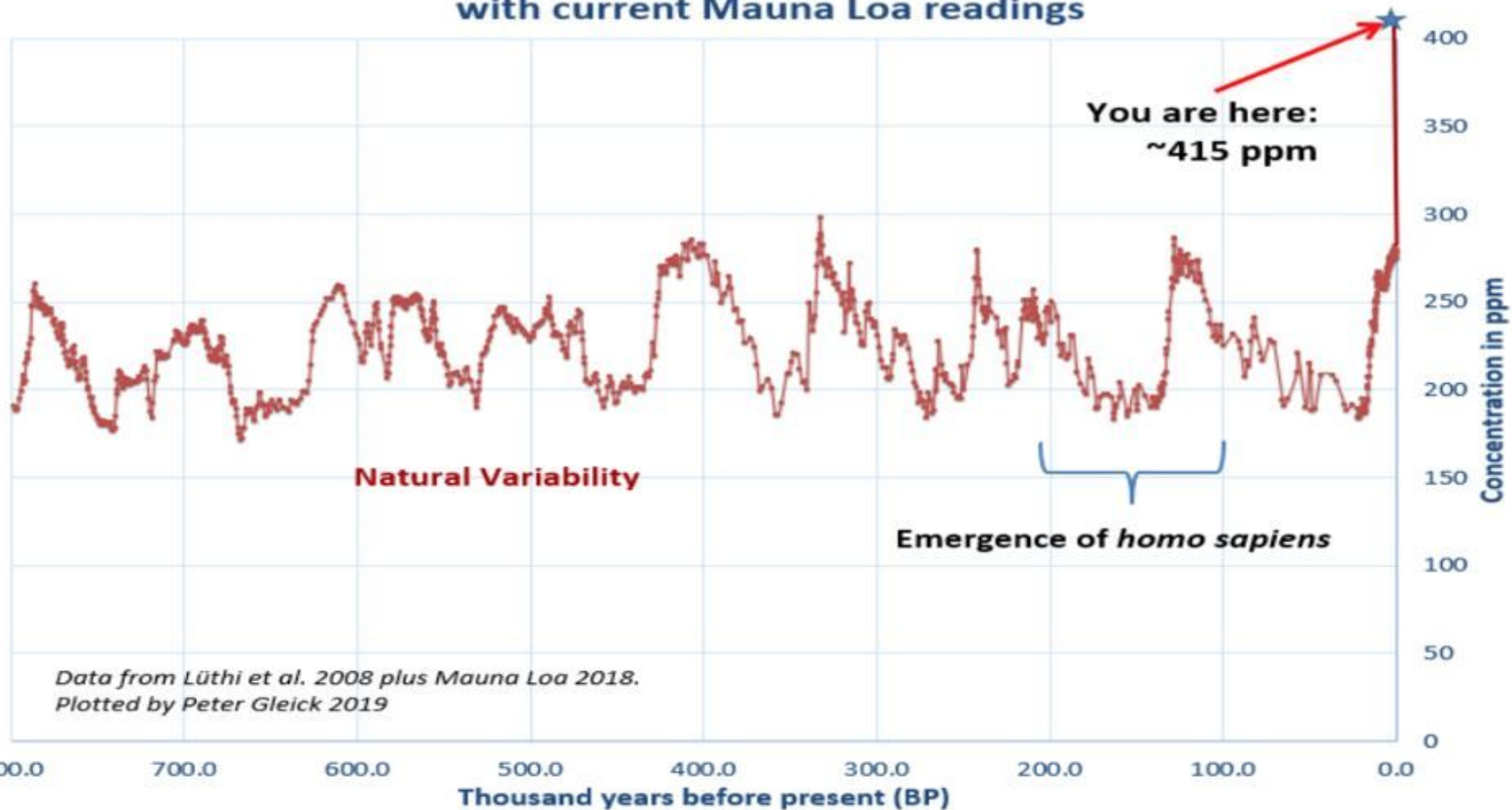

**CHANGE IS
COMING
WHETHER YOU
LIKE IT OR NOT**

Füüsika maailm

Composite Antarctic CO₂ record (0-800 kyr before present) with current Mauna Loa readings

Data from Lüthi et al. 2008 plus Mauna Loa 2018.
Plotted by Peter Gleick 2019

“Kollapsile vastu
punnimine ei ole
hea mõte”

– *Ugo Bardi, Füüsikalise keemia
professor*

Please wait

Filosoofia maailm

A watercolor illustration on the left side of the slide. It features two pink flowers with yellow centers, surrounded by green foliage and several bees. The style is soft and painterly, with visible brushstrokes and a mix of colors including pinks, greens, yellows, and browns.

“Praegune kultuur ja enamuse selle liikmeid on hullumeelsed”

– *Derrick Jensen, Endgame*

“Millest loobuda, mida hoida,
mida tagasi tuua, millega leppida?”

- Jem Bendell, Deep Adaptation: A Map for Navigating Climate Tragedy

E S T O N I A

Talv tuleb

Winter is coming
зима придет

RÄÄKIGE
Tõde
KLIIMAKRIISIST!

TULEVIK

VAJAME
SÜSINIKUNEUTRAALSET
EESTIT
JUBA 2025!

**Kas inimesed
oskavad & saavad & soovivad
tegutseda?**

Kas inimesed
soovivad
tegutseda?

A watercolor illustration on the left side of the slide. It features a vibrant green leaf with detailed vein patterns, positioned above a hand holding a brown, textured rock. The background is a soft, light blue and white wash, suggesting a natural, outdoor setting.

Keskkonnateadlikkuse uuring 2018:

74% nõustub, et kui inimkonna tegevus jätkub praegusel kujul, satume me peagi ökoloogilisse katastroofi

A watercolor illustration on the left side of the slide. It features a vibrant green leaf with detailed vein patterns, positioned above a hand holding a brown, textured rock. The background is a soft, light blue and white wash, suggesting a natural, outdoor setting.

Keskkonnateadlikkuse uuring 2020:

74% nõustub, et kui inimkonna tegevus jätkub praegusel kujul, satume me peagi ökoloogilisse katastroofi

A watercolor illustration on the left side of the slide. It features a vibrant green leaf with detailed vein patterns, positioned above a hand holding a brown, textured rock. The background is a soft, light blue and white wash, suggesting a natural, outdoor setting.

Keskkonnateadlikkuse uuring 2020:

74% nõustub, et **kui** inimkonna tegevus jätkub praegusel kujul, satume me peagi ökoloogilisse katastroofi

A watercolor illustration on the left side of the slide. It features a vibrant green leaf with detailed vein patterns, positioned above a hand holding a carrot. The background is a soft, light blue and white wash, suggesting a natural, earthy setting.

Keskkonnateadlikkuse uuring 2020:

Inimese **leidlikkus** kindlustab, et me ei muuda Maad elamiskõlbmatuks?

48% nõustub

37% ei nõustu

UNEP Emissions Gap Report 2019:

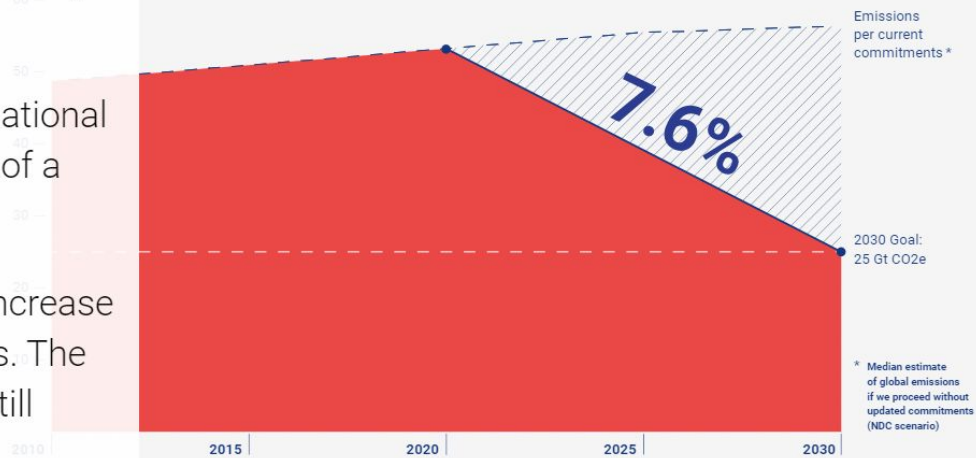
The 1.5°C goal is on the brink of becoming impossible:

We are facing emissions reductions so increasingly steep, it may soon be impossible to achieve 1.5°C.

Today, we need to reduce emissions by 7.6% every year.

Today, even the most ambitious national climate action plans are far short of a 7.6% reduction.

The world now needs a five-fold increase in collective current commitments. The cuts required are ambitious, but still possible.

www.cut11percent.org

Cut**11**Percent

[HOME](#)

[FACTS](#)

[STRIKE](#)

[CONTACT](#)

11%

We demand laws to stay below a 2°C temperature rise.

Greta gave us the words. Here are the numbers.

This is what it all comes down to.

Get your national number here.

The Guardian, 10.05.2020

Coronavirus

After coronavirus, focus on the climate emergency

Letters

Sun 10 May 2020 17:18
BST

Signatories including **Dr Wolfgang Knorr** say it is **game over** for preventing dangerous climate change, **Colin Hines** says a green infrastructure should be prioritised in a post-Covid-19 world, and **Andy Radford** on why we should consider permanent changes to the way we live

“Just seetõttu, et katastroof on
nii vastuvõetamatu lõpptulemus,
peame me sellest pidevalt
mõtleva”

- Jean-Pierre Dupuy

Ebameeldivad emotsioonid:
- hoiavad tähelepanelikuna

Ebameeldivad emotsioonid:

- hoiavad tähelepanelikuna
- aitavad riske hinnata

Ebameeldivad emotsioonid:

- hoiavad tähelepanelikuna
- aitavad riske hinnata
- ajendavad tegutsema

Ebameeldivad emotsioonid:

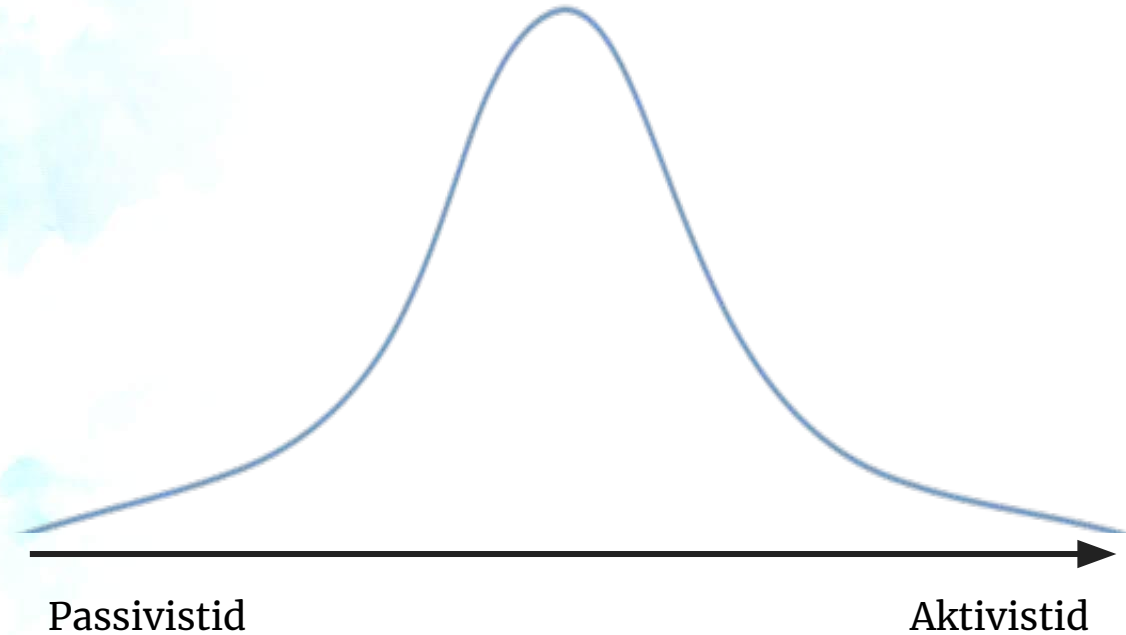
- hoiavad tähelepanelikuna
- aitavad riske hinnata
- ajendavad tegutsema

Yang, Z. J., & Kahlor, L. (2012). *What, Me Worry? The Role of Affect in Information Seeking and Avoidance*. *Science Communication*, 35(2), 189–212. doi:10.1177/1075547012441873

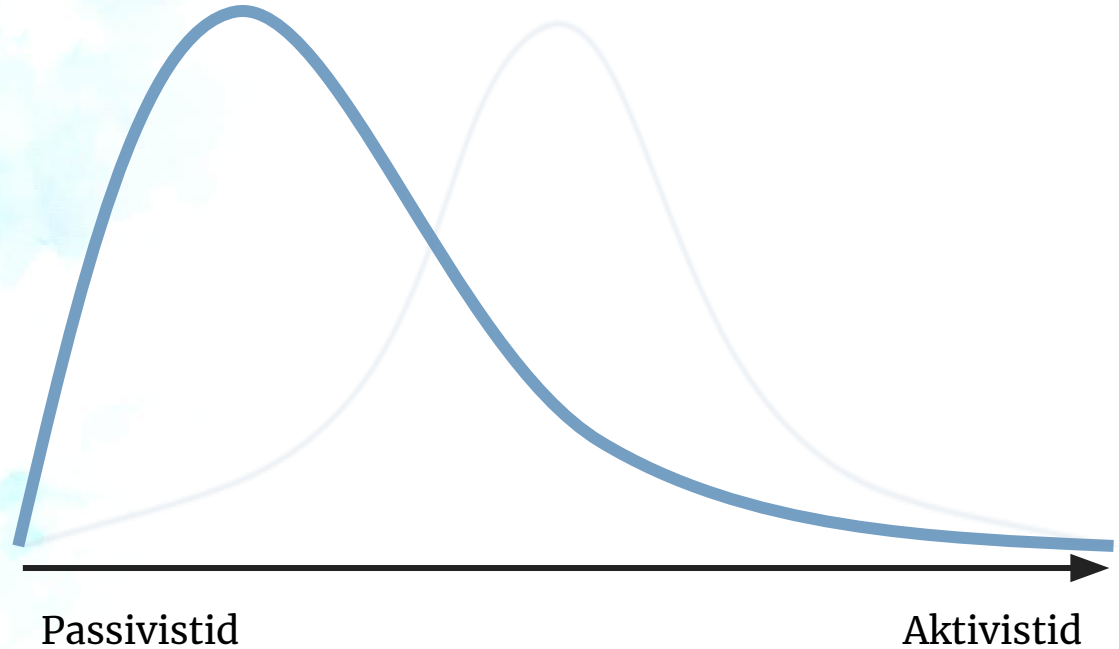
Leiserowitz, A. (2006). *Climate Change Risk Perception and Policy Preferences: The Role of Affect, Imagery, and Values*. *Climatic Change*, 77(1-2), 45–72. doi:10.1007/s10584-006-9059-9

Thomas, E. F., McGarty, C., & Mavor, K. I. (2009). *Transforming “Apathy Into Movement”: The Role of Prosocial Emotions in Motivating Action for Social Change*. *Personality and Social Psychology Review*, 13(4), 310–333. doi:10.1177/1088868309343290

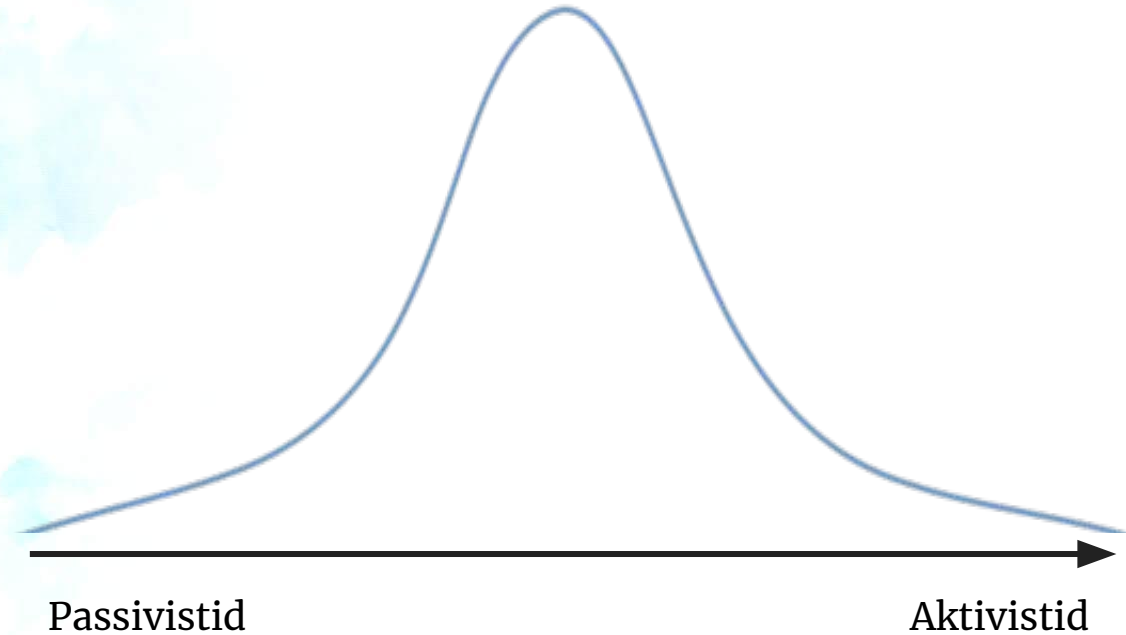
Kui räägiks käimasolevast
ökoloogilisest katastroofist?

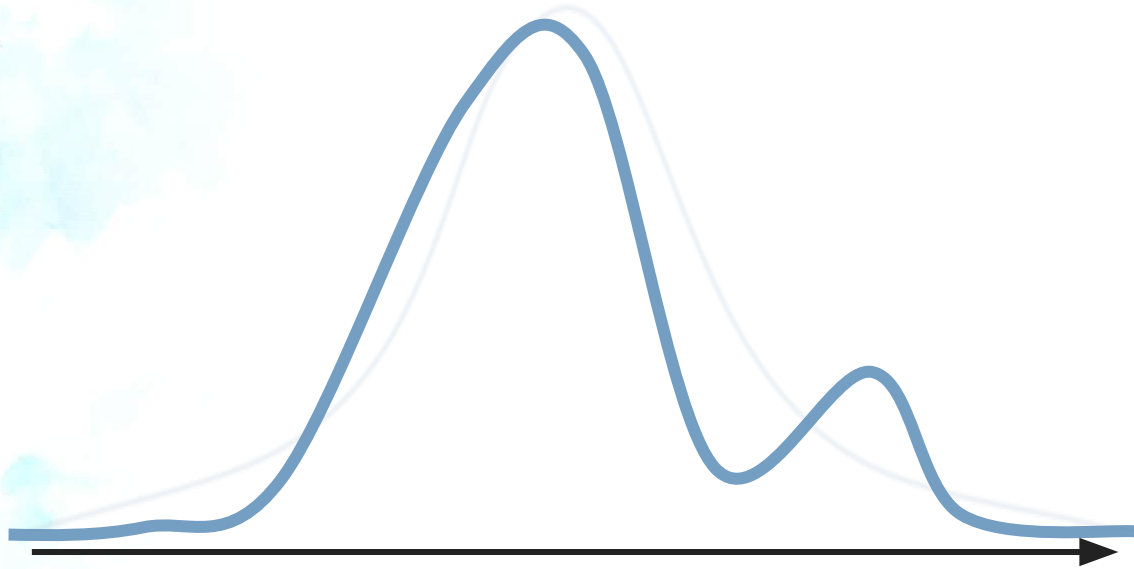
Kui räägiks käimasolevast
ökoloogilisest katastroofist?

Kui räägiks käimasolevast
ökoloogilisest katastroofist?

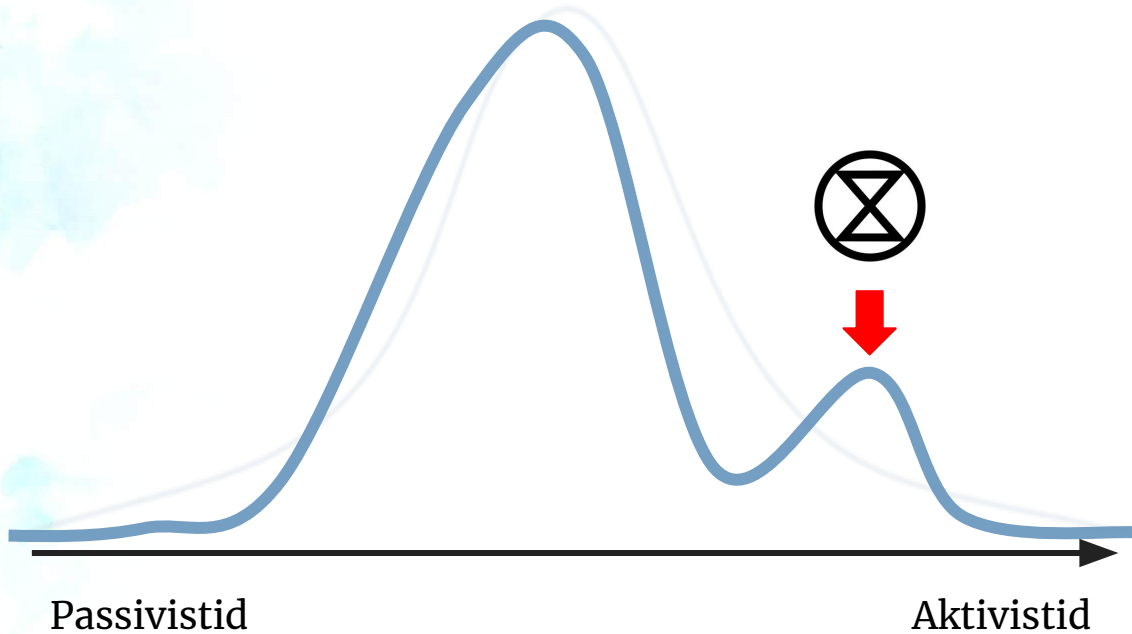
Kui räägiks käimasolevast
ökoloogilisest katastroofist?

Passivistid

Aktivistid

Kui räägiks käimasolevast
ökoloogilisest katastroofist?

“Ängist üle saamise järel on inimesed muutunud optimistlikuks ja aktiivseks, sest oma konkreetse organiseeritud tegevusega näitavad nad, et on võimalik kujutada ette elu pärast kollapsi, mitte täielikku hävingut.”

- Loïc Steffan, Observatoire des vecus du collapse

Äng

Äng Optimism

Äng
Optimism
Aktiivsus

Äng
Optimism
Aktiivsus
Organiseeritud tegevus

Äng
Optimism
Aktiivsus
Organiseeritud tegevus
Võimalikkus

Äng
Optimism
Aktiivsus
Organiseeritud tegevus
Võimalikkus
Kollaps

Äng
Optimism
Aktiivsus
Organiseeritud tegevus
Võimalikkus
Kollaps
Häving

Keskkonnateadlikkuse uuring 2020:

Keskkonnasäästlikum eluviis eeldab
laiemaid ühiskondlikke muutusi
(27%)

Täna!

Madis@roheline.ee

Presentatsiooni põhi: [SlidesCarnival](#), [Unsplash](#)